

Predmet: Ka rodno odgovornijeg budžeta Kosova za 2026.

26. avgust 2025. godine

Poštovani generalni sekretaru, Fadile Dyla,

Poštovani šefe Odseka za budžet i finansije, Fehmi Zylfiu,

Pišem Vam u ime Mreže žena Kosova (MŽK) kako bih Vas zamolila za hitnu pažnju u vezi sa zahtevom Ministarstva unutrašnjih poslova za budžet za 2026. godinu.

Kao što možda znate, rodno odgovorno budžetiranje (ROB) ima za cilj da osigura da se sredstva budžetiraju i troše ka rešavanju potencijalno različitih potreba žena, muškaraca, dečaka i devojčica, identifikovanih kroz rodnu analizu. Prema kosovskom [Zakonu br. 05/L-020 o ravnopravnosti polova](#), ROB je obavezan za sve javne institucije. Nesprovođenje ROB-a predstavlja pravni prekršaj koji podleže sankcijama. Pored toga, Vlada ima interes da sprovede ROB u kontekstu svojih [obaveza prema Ciljevima održivog razvoja UN](#) (COR), tačnije [COR 5, indikator 5.c.1](#); Dodatnom okviru za javne rashode i finansijsku odgovornost ([DOJRFO](#)) za procenu rodno odgovornog upravljanja javnim finansijama ([ROUJF](#)); i, što je najvažnije, kao najbolja praksa u finansijskom upravljanju. Sprovođenje ROB-a može doprineti efikasnijem, delotvornijem, odgovornijem i transparentnijem trošenju vladinih resursa, uključujući i trošenje resursa za postizanje ravnopravnosti polova. Stoga je Ministarstvo finansija, rada i transfera, putem budžetskog cirkulara, zatražilo od [svih budžetskih organizacija na centralnom nivou](#) da dostave aneks svojim zahtevima za raspodelu budžeta za 2026. godinu, u kojem se objašnjava kako njihov budžet obezbeđuje ROB.

Vlada mora da uključi službenike za ravnopravnost polova iz vladinih tela i organizacija civilnog društva u javne konsultacije koje se odnose na budžet, kako je propisano [Uredbom \(VRK\) br. 12/2016 o obavezama i odgovornostima relevantnih službenika za rodnu ravnopravnost u ministarstvima i opštinama](#) i [Uredbom \(VRK\) br. 17/2024 o radu Vlade Republike Kosovo](#). Da bi podržala Vladu u sprovođenju njenih odgovornosti, MŽK, mreža od 102 različite organizacije za prava žena, pripremila je ovo pismo u cilju poboljšanja ROB-a u Zakonu o budžetskim izdvajanjima za 2026. godinu.

Toplo preporučujemo da Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija (MONTI) **direktno ulaže u opštine i podstakne ih da u budžetu izdvoje sredstva za osnivanje pristupačnijih javnih obdaništa i vrtića, posebno u [ruralnim područjima](#)**. Postavljanjem konkretnih ciljeva i [raspodelom budžeta na osnovu sveobuhvatnih procena potreba, opštine mogu da se pozabave visokim stopama nezaposlenosti i neaktivnosti](#). MŽK je ocenila da proširenje opcija za brigu o deci [može stvoriti približno 9.899 novih radnih mesta](#), transformišući neplaćeni rad o brizi o deci u plaćeno zaposlenje. Ovo će takođe omogućiti većem broju žena da uđu na tržište rada i poboljšaju obrazovne rezultate u skladu sa [Ciljevima EU iz Barselone](#). Vlada se obavezala na ova ulaganja u Nacionalnoj strategiji razvoja, a sada se moraju izvršiti budžetska raspodela. Iako se Vlada oslanjala na međunarodne donacije za poboljšanje dostupnosti brige o deci, molimo MONTI da izdvoji više takvih sredstava i da snažno ohrabri opštine da učine slično. Nadamo se smanjenom oslanjanju na spoljno finansiranje kako bismo osigurali dovoljna i održiva budžetska sredstva za budućnost ovog važnog nacionalnog razvojnog prioriteta.

Snažno podstičemo MONTI da **uključi ROB u Strategiju i akcione planove obrazovanja, godišnji budžet za obrazovanje i druge politike i zakone o obrazovanju u ranom detinjstvu (ORD) i socijalnoj pomoći kako bi se poboljšao kvalitet ORD-a i [promovisalo učenje koje dovodi u pitanje štetne stereotipe](#)**. Molimo Vas da u budžetu predvidite sredstva za sprovođenje rodno odgovorne pedagogije i obezbeđivanje kvaliteta, uključujući indikatore za procenu sprovođenja nastavnih planova i programa, kvaliteta usluga i korisnika usluga za devojčice i dečake, koristeći utvrđenu metodologiju MŽK-a. Budžetske linije treba da izdvoje sredstva za strategije obezbeđivanja kvaliteta, socijalne šeme, strategije regrutovanja (posebno za muškarce u ORD), aktivnosti angažovanja zajednice i obuku, uključujući **obaveznu obuku nastavnika kako bi se**

osiguralo da nastavnici mogu da sprovode nastavne planove i programe koji pružaju različitim devojčicama i dečacima jednake mogućnosti učenja. Ulaganje u kvalitetno obrazovanje može osigurati da se budžetska raspodela pretvori u značajne rezultate u oblasti rodne ravnopravnosti, u skladu sa [III Akcionim planom EU za rodnu ravnopravnost](#), [KUSODŽ](#), [COR](#), [COR](#), i ciljevima EU iz Barselone.

Takođe preporučujemo da MONTI direktno investira i podstakne opštine da u **budžetu izdvoje sredstva za postizanje univerzalnog pristupa računarima i internetu** u svim školama na Kosovu, posebno u ruralnim područjima. Trebalo bi dodeliti resurse kako bi se osiguralo da **su rodno odgovorne digitalne veštine** integrisane u nastavne planove i programe, tako da i devojčice i dečaci steknu kompetencije potrebne za učešće na tržištu rada. [Dokazi pokazuju da, iako žene i muškarci imaju sličan pristup pametnim telefonima i internetu, 41% žena na selu \(u poređenju sa 33% muškaraca na selu\) nema digitalne veštine koje zahteva tržište rada.](#) Ulaganje u jednak pristup informaciono-komunikacionim tehnologijama i obuci omogućiće ženama i muškarcima na selu da koriste digitalne alate za poljoprivredu, tržišta i javne usluge, podržavajući ekonomsko osnaživanje žena i proširujući njihove mogućnosti na tržištu rada.

Takođe snažno podstičemo MONTI da objavi aneks budžeta vašeg ministarstva za 2026. godinu, koji je zahtevalo Ministarstvo finansija, rada i transfera, a u skladu sa COR 5.c.1, transparentno objašnjavajući kako će vaš budžet za 2026. godinu doprineti unapređenju rodne ravnopravnosti i predviđenim rashodima u vezi sa tim.

Zahvaljujemo vam na pažnji i spremni smo da nastavimo našu saradnju i podršku.

Iskreno,

Igballe Rogova
Izvršni direktor
Mreža žena Kosova

